

RI-
SE

Μελλοντικός ήχος των πόλεων

Πεδίο ορισμού:
Δράση για το Κλίμα
και Περιβάλλον

Τοποθεσία:
Χέλσινγκμποργκ,
Σουηδία

Διάρκεια:
Μία μέρα που περιλαμβάνει
πεζοπορία και εργαστήριο

Στοχευμένο κοινό:
Ευρύ κοινό, δημόσιες
αρχές, ερευνητές

Αποστολή

Στη Σουηδία, οι προσπάθειες για τη μείωση της εξάρτησης από το αυτοκίνητο συνδέονται στενά με το όραμα των «πόλεων 15 λεπτών», όπου οι καθημερινές ανάγκες καλύπτονται με μια σύντομη διαδρομή με τα πόδια ή το ποδήλατο. Η παρουσία των αυτοκινήτων επηρεάζει κάτι περισσότερο από την κινητικότητα: γεμίζει τον δημόσιο χώρο με συνεχή θόρυβο που πλήττει την υγεία και την ευεξία, συχνά χωρίς οι άνθρωποι να το αντιλαμβάνονται πλήρως. Δίνοντας μεγαλύτερη προσοχή στους ήχους που διαμορφώνουν το αστικό περιβάλλον, οι δήμοι μπορούν να αποκτήσουν πολύτιμες γνώσεις για το πώς οι πολίτες βιώνουν τους δρόμους και τις γειτονιές, ανοίγοντας τον δρόμο για τον σχεδιασμό πόλεων πιο βιώσιμων και ανθρωποκεντρικών.

Δραστηριότητες εμπλοκής

Στο πλαίσιο του χρηματοδοτούμενου από την ΕΕ ερευνητικού έργου UVAR4US, που αφορά τη μείωση της εξάρτησης από το αυτοκίνητο για τη δημιουργία πόλεων 15 λεπτών, οι ερευνητές της RISE ενδιαφέρθηκαν να αξιοποιήσουν συμμετοχικές εμπειρίες πολλαπλών αισθήσεων ως μέσο εμπλοκής των πολιτών στον από κοινού σχεδιασμό του μελλοντικού αστικού τους περιβάλλοντος. Η αλληλεπίδραση πραγματοποιήθηκε κατά την εναρκτήρια συνάντηση του έργου, διασφαλίζοντας ότι όλοι οι ερευνητές θα κατανοούσαν τη σημασία της συμμετοχής των πολιτών στον συνδιαμορφωμένο σχεδιασμό.

Καλλιτεχνικές δραστηριότητες

Η αλληλεπίδραση βασίστηκε στη συνεργασία με τον καλλιτέχνη ήχου και μουσικό Richard Widerberg, η οποία οδήγησε σε δύο δραστηριότητες που πραγματοποιήθηκαν παράλληλα με την επίσκεψη στην πόλη του Χέλσινγκμποργκ: έναν ηχητικό περίπατο και ένα εργαστήριο ηχογράφησης.

ΒΑΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Συν-σχεδιασμός της
πόλης με τους πολίτες

Διάλογος για ανθρωποκεντρικές
αστικές περιοχές

Σύνδεση της μείωσης της
κινητικότητας με τη βιωσιμότητα

Εναισθητοποίηση ερευνητών και
υπευθύνων χάραξης πολιτικής για μια
βασική επίπτωση της κινητικότητας

Το έργο UVAR4US εξετάζει πώς οι κανονισμοί πρόσβασης στα αστικά οχήματα συμβάλλουν στην υλοποίηση του οράματος της πόλης των 15 λεπτών και επηρεάζουν τη βιωσιμότητα των γειτονιών. Αν αυτοί οι κανονισμοί στοχεύουν στη μείωση της εξάρτησης από το αυτοκίνητο, ανακύπτει ένα βασικό ερώτημα: ποιες νέες κοινωνικές πρακτικές θα καταλάβουν τους χώρους που μέχρι τώρα ανήκαν στα αυτοκίνητα;

Για να εμπλέξουμε τους πολίτες στον συν-σχεδιασμό του μέλλοντος του αστικού τους περιβάλλοντος, πρέπει πρώτα να κατανοήσουμε και να βιώσουμε την πόλη μέσα από διαφορετικές αισθήσεις.

Η καλλιτεχνική παρέμβαση, που προέκυψε μέσα από κοινή ερευνητική διαδικασία και συζητήσεις για προηγούμενα έργα και εμπειρίες ενός καλλιτέχνη ήχου, ανέδειξε τη σημασία του ήχου στη διαμόρφωση της αστικής ζωής – όχι μόνο ως θόρυβο, αλλά και ως βασικό μέρος της εμπειρίας και της ταυτότητας μιας πόλης.

ΔΡΑΣΗ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ

Για έναν καλλιτέχνη ήχου, τα ηχοτοπία των πόλεων λειτουργούν σαν μουσική σύνθεση με αρμονικά και δυσαρμονικά στοιχεία, τα οποία μπορούν να ανασυνδυαστούν με πολλούς τρόπους. Μέθοδοι όπως το soundwalking βοηθούν τους ανθρώπους να αντιληφθούν πώς ο ήχος και ο θόρυβος επηρεάζουν την καθημερινή ζωή στις πόλεις και πώς διαμορφώνουν την εμπειρία μας, συχνά χωρίς να το συνειδητοποιούμε.

Τέτοιες προσεγγίσεις εφαρμόστηκαν στο Χέλσινγκμποργκ, κατά την έναρξη του UVAR4US, με τη συμμετοχή ερευνητών, δημοτικών εκπροσώπων και πολιτών. Δύο δραστηριότητες διοργανώθηκαν από τον καλλιτέχνη ήχου: ένας ηχητικός περίπατος, ανοιχτός στο κοινό μέσω των καναλιών του δήμου, και ένα εργαστήριο ηχογράφησης.

Τι είναι ο ηχητικός περίπατος;

Ο ηχητικός περίπατος είναι μια οργανωμένη βόλτα που επικεντρώνεται στην ακρόαση του περιβάλλοντος, όλων των ήχων γύρω μας και της ατμόσφαιρας που δημιουργούν. Σε αντίθεση με το περπάτημα με ακουστικά, οι συμμετέχοντες επιβραδύνουν και ανοίγουν τα αυτιά τους στο φυσικό ηχοτοπίο της πόλης. Στο Χέλσινγκμποργκ, η δραστηριότητα ολοκληρώθηκε με ομαδικό αναστοχασμό για τα όσα άκουσαν και τα συναισθήματα που προκάλεσαν.

Ο καλλιτέχνης ήχου επισκέφθηκε τον χώρο νωρίτερα για να εξερευνήσει την πόλη, να μελετήσει την ιστορία της και το ηχοτοπίο της, και να εντοπίσει σημεία με διαφορετικά ηχητικά χαρακτηριστικά για να σχεδιάσει τη διαδρομή.

Εργαστήριο ηχογράφησης

Στο εργαστήριο, τα μέλη της κοινοπραξίας κλήθηκαν να προετοιμάσουν ηχογραφήσεις από τις πόλεις τους. Κάποιοι έστειλαν τα αρχεία μέσω email ή τα ανέβασαν εκ των προτέρων, ενώ άλλοι τα αναπαρήγαγαν από τα τηλέφωνά τους κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας.

Καλλιτεχνικές δραστηριότητες

Ο καλλιτέχνης Richard Widerberg εργάζεται χρόνια με πόλεις, αστικές εμπειρίες και συμμετοχική εξερεύνηση ήχου σε καλλιτεχνικά και εκπαιδευτικά περιβάλλοντα. Αυτή η εμπειρία τροφοδότησε τις δύο δραστηριότητες που σχεδιάστηκαν για την αλληλεπίδραση:

Ηχητικός περίπατος

Διοργανώθηκε ένας δημόσιος ηχητικός περίπατος με συμμετοχή ερευνητών και κατοίκων. Η ομάδα περπάτησε σιωπηλά πίσω από τον καλλιτέχνη, ακολουθώντας μια προσεκτικά επιλεγμένη διαδρομή μέσα στην πόλη, με οδηγίες να δώσουν προσοχή στους ήχους και στο πώς τους κάνουν να νιώθουν. Η διαδρομή περιλάμβανε πολυσύχναστες διασταυρώσεις, σιωπηλά σοκάκια και εσωτερικούς και εξωτερικούς χώρους. Όπως εξήγησε ο καλλιτέχνης, η εκμάθηση της προσοχής στα ηχητικά τοπία διαρκεί λίγο, και όσο προχωρούσε η δραστηριότητα οι συμμετέχοντες εισέρχονταν σε μια σχεδόν διαλογιστική κατάσταση, όπου όλο και περισσότεροι ήχοι γίνονταν αναγνωρίσιμοι. Ο περίπατος ολοκληρώθηκε με τους συμμετέχοντες σιωπηλούς και με κλειστά μάτια, απολαμβάνοντας ένα ηχητικό τοπίο στο λιμάνι που είχε επιλέξει ο Richard. Στη συνέχεια ακολούθησε συζήτηση για τον ήχο και τα αστικά περιβάλλοντα, με τους συμμετέχοντες να μοιράζονται τις εντυπώσεις τους, τι τους άρεσε ή τους ενόχλησε, αναμνήσεις από τους ήχους της πόλης και πώς εξελίσσονται τα αστικά ηχοτοπία με την πάροδο του χρόνου. Οι συζητήσεις οδήγησαν σε ευρύτερη ανταλλαγή απόψεων για το μεταβαλλόμενο αστικό περιβάλλον και τα μελλοντικά ηχοτοπία των πόλεων.

Εργαστήριο ηχογράφησης

Η δεύτερη δραστηριότητα πραγματοποιήθηκε την επόμενη μέρα, με ερευνητές και εκπροσώπους δήμων από τέσσερις πόλεις. Οι συμμετέχοντες από έξι χώρες είχαν προηγουμένως καταγράψει στις πόλεις τους δύο ήχους με τα κινητά τους: έναν ευχάριστο που ήθελαν να ακούν περισσότερο και έναν ενοχλητικό που ήθελαν να ακούν λιγότερο. Οι ηχογραφήσεις χρησιμοποιήθηκαν ως αφετηρία για συζήτηση σχετικά με το πώς θα θέλαμε να μεταμορφωθούν τα αστικά ηχοτοπία και ποιες παρεμβάσεις θα μπορούσαν να οδηγήσουν στην αλλαγή τους. Παρατηρήθηκε ότι οι περισσότεροι ενοχλητικοί ήχοι αφορούσαν την κυκλοφορία, επισημαίνοντας τα ζητήματα που θέλει να αντιμετωπίσει το έργο, ενώ οι ευχάριστοι ήχοι κάλυπταν ποικίλα ήρεμα και πολυσύχναστα περιβάλλοντα.

Βρείτε τους
καλλιτέχνες:
[Ρίτσαρντ
Γουίντερμπεργκ](#)

Επίδραση της αλληλεπίδρασης

Τόσο ο αναστοχασμός με τους πολίτες μετά τον ηχητικό περίπατο όσο και το εργαστήριο ηχογραφήσεων παρείχαν στους ερευνητές πολύτιμες γνώσεις για το πώς οι άνθρωποι βιώνουν τον ήχο στις πόλεις και τι σημαίνει για αυτούς. Αυτές οι πληροφορίες δεν θα ήταν δυνατές χωρίς την καλλιτεχνική μέθοδο, η οποία επέτρεψε στους συμμετέχοντες να κατανοήσουν τον ήχο μέσα από ενσωματωμένες δραστηριότητες. Πράγματι, το να περπατάς μαζί με άλλους ως ομάδα ακολουθώντας έναν καλλιτέχνη ήχου διευκολύνει την εστίαση στην ακρόαση, αντί να χάνεσαι στις σκέψεις σου.

Το ερευνητικό έργο θα διερευνήσει συμμετοχικές μεθόδους σε διαφορετικές φάσεις αστικών μεταβάσεων. Η συνεργασία με τον καλλιτέχνη ήχου έχει ήδη μεταμορφώσει την προσέγγιση για την εμπλοκή των πολιτών, δείχνοντας πώς η ενσωμάτωση διαφορετικών αισθήσεων και εμπειριών μπορεί να ενισχύσει τη συμμετοχή σε θέματα μελλοντικών αστικών χώρων.

Η συνεργασία με καλλιτέχνες ήχου σε αστικούς μετασχηματισμούς αξίζει να προωθηθεί περαιτέρω, καθώς οι τοπικοί καλλιτέχνες ήχου γνωρίζουν βαθιά τον ήχο της πόλης και πώς τα ηχοτοπία επηρεάζουν τους κατοίκους. Δεδομένης της σημασίας του ηχοτοπίου για την υγεία, την ευεξία και την απόλαυση στις πόλεις, οι καλλιτεχνικές μέθοδοι που εμπλέκουν τους πολίτες με συναισθηματικό και ενσάρκωμένο τρόπο μπορούν να αποτελέσουν κρίσιμο στοιχείο για τη μετατροπή των αστικών χώρων σε πιο βιώσιμα και ευχάριστα περιβάλλοντα.

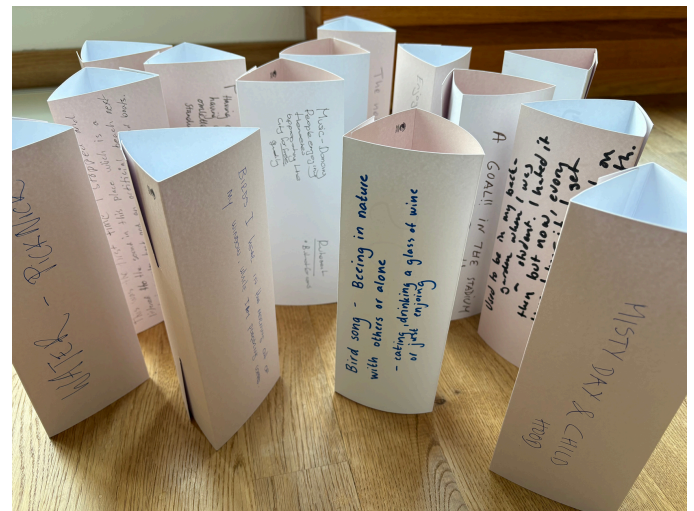

Ένας ηχητικός περίπατος διευρύνει την αντίληψή μας σε πολλά επίπεδα και πάντα πυροδοτεί ενδιαφέρουσες συζητήσεις. Αυτό συνέβη και αυτή τη φορά στο Χέλσινγκμποργκ.

Θέλετε να αναπαράγετε αυτήν την εμπειρία με αντίκτυπο;
Η RISE έχει εντοπίσει μερικά βασικά στοιχεία για την επιτυχία:

- Μην κοινοποιείτε τη διαδρομή εκ των προτέρων. Αφήστε τους συμμετέχοντες να ακολουθήσουν τον οδηγό ή τον καλλιτέχνη και να επικεντρωθούν στην ακρόαση.
- Ο ηχοπερίπατος θα πρέπει να διαρκεί τουλάχιστον 10 λεπτά, καθώς συχνά χρειάζονται περίπου 5 λεπτά για να αρχίσουν οι συμμετέχοντες να παρατηρούν ήχους που δεν είχαν προσέξει πριν. Σε ορισμένες περιπτώσεις, μπορεί να διαρκέσει έως και 30 λεπτά ή ακόμη και μία ώρα.
- Επιλέξτε ένα προφανές σημείο συνάντησης, γνωστό στους ντόπιους.
- Να είστε έτοιμοι να προσαρμόσετε τη βόλτα ανάλογα με τον καιρό. Ενημερώστε τους συμμετέχοντες να ντυθούν κατάλληλα για υπαίθρια δραστηριότητα και προβλέψτε έναν εσωτερικό χώρο για συγκέντρωση και ολοκλήρωση σε περίπτωση βροχής.

Πόροι

Παρέμβαση ενός καλλιτέχνη
ήχου για δύο ημέρες: 2.500€

Επικοινωνήστε για
περισσότερες πληροφορίες:
magnus.eriksson@ri.se
hayley.ho@ri.se elsa.vaara@ris.se

Funded by
the European Union

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι, ωστόσο, μόνο του/των συγγραφέα/ων και δεν αντικατοπτρίζουν απαραίτητα εκείνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του HADEA. Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε το HADEA φέρουν ευθύνη γι' αυτές.